

MARIBORSKI DELAVEC

Političen list.

Naročnina znaša:

Z dostavljanjem na dom ali po pošti K 5'50 mesečno.
četrtletno K 16'50.
Če si pride naročnik sam v upravnništvo po list: Me-
sečno K 5'— Inzerati po dogovoru.

List izhaja vsak delavnik po 4. uri po-
poldne z datumom drugega dne.

Posamezna številka stane 30 vin.

Uredništvo in uprava:

Narodni dom (vhod iz Kopališke ulice)

Telefon št. 242.

Italijanske kupčije.

V onih strašnih dneh, ki so zavla-
dali v Budimpešti, je splošno iznena-
dilo, ko je vodja antantne misije v
ogrskem glavnem mestu, podpolkovnik
Romanelli, ostro protestiral v posebni
noti proti grozovitostim sovjetske vlade.
Odločni nastop načelnika italijanske
vojaške misije je bil tem čudnejši, ker
je bila v Budimpešti javna tajnost, da
kažejo člani italijanske misije predobro-
hotno nevtraliteto napram Kunovi vladi.
V izvestnih krogih so dobro vedeli, da
svet četvorice v Parizu vsled tega do-
brohotnega postopanja Italijanov ni bil
vedno pravilno informiran o položaju
v Budimpešti.

Še več. Posamezni člani italijanske
misije so bili v kar najbolj živahni kup-
čiji s sovjetsko vlado. Za več milijonov
so napravili kupčij. Omenimo le par
slučajev. Italijani so prodajali sovjetski
vladi riž in mast. Bela Kun je plače-

val z zlatom ali pa s »komuniziranimi«
posestvi. Prodal je vse konje iz žreb-
čarne v Mezöhegyes, kar pomenja ne-
nadomestljivo škodo za ogrsko državo,
prodal je rotacijske stroje in lyotipske
stroje iz tiskarn v katerih so se prej
tiskali buržuazijski listi. Celo princ
Borghese, ki je v sorodu s rodbino
Karolyi, je dobavljal riž in mast
v velikih množinah Beli Kunu
in kot protivrednost so Karolyi-
jevo veliko posestvo v Fothu prepisali
na njegovo ime in ga na ta način niso
komunizirali.

Obenem je Bela Kun tudi druge
člane antantne komisije napačno infor-
miral, lagal zastopnike inozemskih časo-
pisov. Posledica tega je bila, da so
na Quai d'Orsay v Parizu čitali ne-
dolžna in celo dobrohotno pisana po-
ročila o Kunovem neobolševizmu.

Toda kmalu so prišli na sled laži.
Med budimpeštanskimi antantnimi misi-
jami je prišlo do razpora. Vse antantne

zastave so izginile s hotela Ritz in le
še italijanska trikolora je plapolala na
donavskem bregu. Ta nasprotja so se
tako poostrila, da se člani italijanske
misije in drugih antantnih misij sploh
niso več pozdravljali. Angleži so zapu-
stili Budimpešto, Amerikanci so se od-
peljali, le Ogrom prenaklonjeni Italijani
so ostali.

Med tem je dobil gospod Orlando,
majster v intrigah, na monte Citorio
nezaupnico. Gospod Nitti je prevzel
vlado. In še le tedaj so nekoliko po-
nehale kupčije med Italijani in ogrski-
mi komunisti, podpolkovnik Romanelli
je pa celo protestiral proti sovjetski
vladi.

Spominjamo se še vsi, kako je na-
stopala v Mariboru italijanska misija,
ki je stala tudi v najožji kupčijski, po-
litični ter prijateljski zvezi s Pugl-Ross-
mannom in Küster-Wastianom. V teh
dveh hišah so se kovali načrti Nemške
Avstrije proti Jugoslaviji, od tu so šle

Strmiški.

Reminiscence.

Prejel sem nedavno sliko našega Cankarja.
Nisem ga poznal iz zadnjih časov, zato ne
morem ocenjevati, je-li bolje pogojena slika
Podrekarjeva, ali mala (razglednica) Gasparijeva.
Poznal sem ga pa v svojih mladih letih.

Stanoval sem dijaček na Poljanskem na-
sipu št. 14 v Ljubljani v sedaj že podrti Ro-
movi hiši pri teti Anki, znani dijaški materi, in
sicer v pritličju, Cankar, nekaj mlajši od mene,
pa v drugem nadstropju pri dolgi kot trska
suhi »gospodinjci«, katere ime sem pa že po-
zabil. Pri »študentih« je bila znana kot zelo
huda ženščina in šepetalo se je, da je ozmerjala,
da, celo pretepla »starino« Levstika, ki je, bo-
lehen, nadložen in — siten, tudi tam stano-
val. Pa naj bi ne bila zuhala Cankarčka? In od
takrat sta se mi začela smiliti — Levstik in Cankar.

To je bilo pred nekaj več ko tridesetimi
leti. Svojega slavnega rojaka, »grčo« Levstika
sem bil že skoraj pozabil, ter se ga spominjal
le še, kadar sem v Velikih Laščah hodil mimo
njegovega spomenika ali če sem deklamiral
njegovega »Ubežnega kralja« ali pa se kratko-
časil pri »Krpanski kobili«. Cankar pa, ta
ubogi »Krmežljavček«, kakor sem ga bil krstil,
mi ni in ni hotel iti iz spomina. Kadar sem se
ga spomnil ž: v onih, še skoraj otročjih časih,
mi je bilo na jok.

Nisem vedel, zakaj.

In ko sem zagledal sedaj njegovo Podre-
karjevo sliko, me je zopet nekaj dirnilo, za-
čutil sem neizrekljivo usmiljenje, ki mu ne
morem dati pravega imena.

Tudi, da ni podpisan, spoznal bi ga takoj
na Podrekarjevi sliki: ista, nekoliko upognjena
glava, ista usta, iste redke trepalnice, tisti ža-
lostni pogled, kakor pred tridesetimi in toliko
leti. — Krmežljavček!

Saj je morda Gasparijev Cankar tudi
Cankar, ali moj krmežljavček to ni.

Ko sem ogledoval Gasparijevo slikico na-
šega Cankarja, mi je prav živo stopila pred
oči sledeča slika: Pred nekako petnajstimi leti
je imel Cankar predavati v »Delavskem domu«
v Trstu o delavskem vprašanju. Dvorana temna,
pusta. Sprejajal oder, zadaj poslušalci. Na odru
v sredini Cankar v sivi obleki, na strani mirno
kakor kip znani delavski voditelj J. K. v črni
salonski suknji. Zazdelo se mi je mahoma, da
sedim v porotni dvorani: na odru Cankar z
zvezanimi rokami, ob strani »impressario«,
njegov državni pravdnik. Pod tem vtisom se
mi je zazdelo, da predavatelj vedno pogleduje
na svojega kronika; in zagovarjal se je —
jecljaje. Nak! pisatelj, umetnik — velikan; govori-
nik, tega pa ne! In kakor bi me kdo stisnil za
vrat, začutil sem tako neizrekljivo usmiljenje,
da sem zastokal na glas.

Po dijaških letih sem videl Cankarja prvi-
krat in zadnjikrat samo še takrat v Trstu. In
ta Cankar se mi zdi, da je Gasparijev.

Jaz pa ostanem pri Cankarju, kakor ga
nam je skušal predočiti Podrekar.

Da, tiste žalostne oči, polne žalosti in
milobe, kakor da bi se zagledal v tisto de-
setico, ki mu jo je, študentku, prinesla z
Vrhniške njegova mati, da potolaži lakoto svo-
jemu — Krmežljavčku.

Čitajoč »Slovenec« podlistek »Desetica«
v pozni večerni uri, sem se zaril v zgledje ter
plakal, plakal kot dete. Koliko otroške ljubezni,
hvaležnosti in bridkega usmiljenja v tistih par
vrsticah!

Tudi jaz sem imel mater, pravo Cankar-
jevo mater; in še jo imam, stanko štirinosem-
desetletno. Tudi meni je bila prinesla nekoč
mlincev, suho klobaso in — srebrno dvajsetico.
Peš je hodila čez Iško, Mačkovec, Kurešček,
Golo in od lga po tisti dolgi, brezupni žrdi,
ki se lomi na sredi barja. Cel dan je romala,
jaz sem jo pa čakal na dolenski šrangl od
poludne do večera. Takrat sem neobgljen-
ček računal, kako grozno morajo trpeti ne-
dolžni, brez krsta umrli otročiči, ki čakajo pred
peklom svojega odrešenja. Takrat sem mislil,
da čakam, gladen in betežen, mlincev, klobase
in srebrne dvajsetice; danes pa vem, da sem
čakal največje ljubezni, po koji je hrpenelo
moje srce. In ko me je zagledala lačnega,
upadlega, vsega betežnega, potrebnega samo
materine ljubezni, me je privila k sebi in
ihтела: »Otrok moj, ki sem te morala tako
majhnega, betežnega oddati, na, ne boš lačen,
mlinci so dobri in se dolgo držijo; prihranila
sem ti tudi pravo srebrno dvajsetico; le kupi
si žemljico, več kadar boš lačen, celo leto.
Kadar pa prideš na počitnice, oh, takrat ti bom
še-le postregla.« O, zlata mati! Kakor bi bila
dvajsetica tistih pet kruhov, s katerimi je
Gospod nasitil pet tisoč ljudi v puščavi. Takih
desetic in dvajsetic je pač darovalo že na ti-
soče naših mater svojim betežnim otrokom.

(Konec prih.)

vse informacije v Gradec in na Dunaj. Navaden človek ni smel niti telefonirati niti pisati, da mu ni najostrejša cenzura stopila na prste. Člani italijanske misije so pa javno prenašali iz Maribora čez mejo poročila, ki so jih dobivali v prej omenjenih hišah. In vendar je naša ljubljanska vlada dala pod sekvester že vse mogoče ljudi, samo pokrovitelja in informatorja Pugl-Rossmann še prosto dihata. Slučaj, ki se je zgodil v Budimpešti, nam naj bo nekako svarilo, obenem pa tudi vzgled, od kod prihaja, če so tudi o nas morda v Parizu napačno informirani in če smo pred meseci doživeli na Koroškem poraz.

Začasna ustava kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Člen 48. Dalje

Kralj ne more biti istočasno poglavar kake druge države brez privoljenja Narodnega predstavništva.

Člen 49.

V slučaju kraljeve smrti prevzame prestolonaslednik takoj vlado kot ustavni kralj ter zasedenje prestola objavi narodu s proklamacijo. V roku desetih dni po objavi smrti preminulega kralja položi pred Narodnim predstavništvom v ustavi predpisano zaprisego.

Te ustavne odredbe veljajo tudi za slučaj, če preda kralj za živa prestol svojemu nasledniku.

Člen 50.

Kralj položi pred Narodnim predstavništvom prisego, ki se glasi tako-le:

Jaz (ime), stopajoč na prestol kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev in sprejemajoč kraljevsko oblast, prisegam Bogu vsemogočnemu, da bom čuval edinstvo naroda, neodvisnost države in celotne državne oblasti, da bom obdržal ustavo nedotakljivo, da bom

Muhasto pismo!

Gospod urednik! Ko prečitate to, kar Vam nameravam pisati, boste prepričani, da sem prav i pravcati Ljubljčan, ki išče po svetu dela in jela. Pa temu ni tako. Bil sem pač že večkrat v Ljubljani, pa natančno ne poznam drugega kakor Prešernov spomenik; vendar sem povsem poučen o vsaki le količkaj važni osebi in seveda o vseh važnih stvareh. Saj se Ljubljana še vedno ni mogla otresti onega starega provincializma, ki se verno zrcali v naših „največjih“ dnevnikih, ki so postali — dovolite, gospod urednik, da povem odkrito, ker mi potem odlegne pri srcu — v prvi vrsti osebni žurnali naših potentatov. V njih pa se zrcali vsa dnevna gonja, in kaj čuda, da smo mi na skrajni točki o vsem, kar se godi v Ljubljani silno poučeni in — ogorčeni. Da se razve vsaka stvar, do skrajnih mej, za to skrbi poleg časopisja tudi javnost.

V Ljubljani imajo menda že kar pripravljene litanije, da vedo proti čemu bodo protestirali vsako nedeljo po vrsti. Brez vsakega dvoma je, da je sedaj stanovanjska beda veliko manjša, odkar proti njej protestirajo. Pa tudi za zvečer je skrbjeno. Saj imajo vendar svoja gledališča.

Le pomislite na lepo Evelino. To Vam je krasotica, pa kako Vam pleše! Videl je sicer nisem, pa menim, ker so ji na eni strani tako navdušeno ploskali, da so se drugi zopet zgrajali in žvižgali.

Nesreča pa je zgrabila tisti večer gospoda skladatelja Lajovica. Gospod Lajovic ima na

vladal po njej in po zakonih in da bodem imel v vseh svojih težnjah in delih dobrobit naroda pred očmi. Tako mi gospod Bog pomagaj! Amen!

Člen 51.

Če zapusti kralj po smrti mladoletnega naslednika, izbere Narodno predstavništvo tri kraljeve namestnike. Do te izvolitve vrši kraljevsko oblast ministrski svet.

Ako bi kralj po svoji smrti ne ostavil moškega potomstva, ali bi kraljica v času njegove smrti bila noseča, bodo vršili do poroda kraljevsko oblast kot začasni namestniki predsednik državnega sveta, predsednik kasacijskega sodišča in pravosodni minister.

Člen 52.

V slučaju, da ostane prestol v smislu odredbe te ustave brez naslednika, vzame ministrski svet kraljevsko oblast v svoje roke.

Ministrski svet je tedaj dolžan, da predlaga najdalje tekom meseca dni od dneva kraljeve smrti Narodnemu predstavništvu, da reši vprašanje prestola.

(Dalje prihodnjič.)

Političen pregled.

Sokolski zlet na Vidov dan. LDU. Novi Sad, 27. junija. Novi Sad, to žarišče Srbstva, se je danes odelo v praznično obleko. Kolodvor in vse mesto sta okrašena s hrvatskimi, srbskimi, slovenskimi in državnimi zastavami. Okna in balkoni so okičeni s preprogami z narodnimi motivi. Na „Trgu 25. novembra“ se dvigajo trije velikanski stebri, ozaljšani z narodnimi prapori in zelenjem. Na ulicah so slavaloki z napisi: „Dobro nam došli!“, „Zdravo Sokoli!“. Že včeraj je došlo mnogo naroda iz Srema, Banata, Bačke in Baranje. Z včerajšnjim vlakom so dospeli Sokoli in Sokolice in mnogostevilno občinstvo iz Beograda. Z istim vlakom so se pripeljali narodni poslanci: dr. Pavel Pestotnik, dr. Dinko Puc in Kejžar, ter udeležniki iz Zemuna in okolice. Na vsaki postaji so se vkrcali novi gostje. Danes popoldne ob 17. je pripeljal poseben vlak sokolske delegate iz Hrvatske, Slovenije, Bosne in Dalmacije. Na železniški postaji je mnogobrojno občinstvo pričakovalo Sokole. Dospeli so: dr. Popović, starejšina fruškogorske župe in mestni načelnik Živojinović in ugledni člani beograjsko-ruske kolonije pod vodstvom grofa Bobrinskega. Na peronu so stali novosadski in petrovaradžinski

vso žalost tudi ženo, kar pa še kakor upam in želim samo na sebi ni žalost, pač pa je žalost, da je njegova gospa soproga tisti večer bila med onimi, ki so se vadili v žvižganju.

Žvižgati pa tudi ljubljanski igralci ne puste, kakor tudi mariborski dietantje ne. Kaj ne, kakšen vik je nastal zadnjič radi mačke? Pa pustimo muco, stvar še ni končana. Hitreje in radikalneje so nastopili v Ljubljani. Sklenili so, da ne bodo več peli Lajovičevih skladb, pa tudi druge pevce vesoljnega slovanstva so pridobili zato idejo, da bo ja ušla vsem skladateljem peklenska želja, da bi njihove gospe tako pregrešno žvižgale. Mimogrede bodi omenjeno, da se tega silno važnega sklepa ni držal pri svojem zadnjem koncertu gospod svetnik Dev. Bo že videl, kako črno piko so mu napravili v Ljubljani!

In Evelina je zgrila za kulisami in zopet je nekaj novega. Debata proti in za Nučiča. Nučiču so vzeli upraviteljstvo drame, so ga takorekoč vrgli pod vrata, samo da bi imeli prosto roko. Še v Zagrebu so baje intrijerali proti njemu, samo da bi ga prisilili, da se poniža in prosi „radi ljubega kruhka.“ Pa Nučič se ne bo ponižal, tudi prošil ne bo. Je preveč samozavesten in dovolj umetnika, da je prepričan o svetosti svojega poklica, ki ga ne prodaja za grizljaje. Pravijo, da nima ta mož samo vrlin... Prihodnje dni ga vidimo in spoznamo kot človeka in umetnika, v življenju in na odru. Naj se pripravi! V Mariboru smo hudi kritiki in opravičljivi. Meni pa se vseeno zdi, da bomo skušali gospoda Nučiča rajši pritegniti k nam kakor pa odbijati od Maribora...

Sokoli in novosadska omladina. V zraku so krožili okrašeni aeroplani. Ko je došel vlak, so zaorili klici: „Živio!“, ki niso ponehali, dokler se niso izkrcali vsi gostje. Nato se je pričelo prisrčno pozdravljanje in predstavljanje. Ob polpolanju zastav in mahanju s čepicami. Z iztim vlakom je došla tudi godba kraljeve garde iz Beograda: vlak je imel 28 vagonov. Nato se je jela pomikati množica v mesto. Na čelu so jezdili kmetje iz Bačke v narodnih nošah s srbskimi, hrvatskimi in slovenskimi zastavami. Za njimi je korakala godba kraljeve garde, potem hrvatski Sokoli in Sokolice, slovenski Sokoli in Sokolice, bratska sokolska fanfara, delegatje Hrvatske sokolske zveze in sokolska fanfara, društva iz Srbije in iz mnogo osvobojenih krajev. Množica je stala v špalirju od kolodvora do „Trga 25. novembra“ in burno pozdravljala Sokole. Potem so Sokoli odkorakali na pristanišče, da pričakajo zastopnika regenta, vojvodo Mišića in zastopnike vlade. Ob 19. uri 30. minut je priplul monitor „Aleksander“ z državno zastavo in pripeljal vojvoda Mišića, ministra Davidovića in dr. Krulja; poslanca čehoslovaške republike Kalino s spremstvom, narodne poslance: Biankinića, Spinčića in druge. Pozdravili so jih dr. Popović, Živojinović in Nežić. Nato se je vojvoda četverouprežno odpravil k dr. Gedeonu Dunjerskem. Sokoli so odšli v stanovanja. Ob 20. uri 30. minut se je v hotelu „Srbski kralj“ začel komers v svrhu medsebojnega spoznavanja.

Podpis mirovne pogodbe z Nemčijo. LDU. Lion, 29. junija. (Brezžično.) „Temps“ poroča naslednje podrobnosti o podpisu miru: Ceremonija podpisa miru se je izvršila na zelo priprosto način; na versajleskem gradu ni bilo nobenih posebnih okrasov. Zjutraj so overovali pooblastila nemških delegatov, ki so bila popolnoma v redu. Ob 14.30 je došel Clemenceau in zasedel ob glavni mizi svoje mesto kot predsednik. Takoj nato je vstopil predsednik Wilson, katerega so navzoči pozdravili z diskretnim ploskanjem. Stisnil je roko Clemenceauju in najuglednejšim članom raznih delegacij ter se vsedel ob desni francoskega ministrskega predsednika. Tedaj je republikanska straža, ki je bila postavljena pred pregrado za časnikarje, odstopila. Ob 16.10 je ob napeti tišini vstopila petorica nemških pooblaščenec, katero je uvedel v dvorano starosta podpornikov ministrstva za zunanje stvari, in ki so zasedli svoja mesta ob koncu mize poleg japonskih delegatov. Bilo je ob 16.15, ko je predsednik Clemenceau vstal in otvoril sejo. Nato je imel kratek nagovor, kjer je izvajal v glavnem naslednje: „Med vladami aliiranih in asociiranih držav ter nemško vlado je dosežen sporazum. Besedilo, katero so Vam bo predložilo v podpis, je popolnoma enako onemu, ki je bilo izročeno nemškim gg. delegatom. Prišel je trenotek, ko je treba izmenjati podpise. Iz teh podpisov izvira nepreklicna obveznost, izpolniti pošteno, zvesto in brez pridržka vse dolžnosti, ki jih nalaga mirovna pogodba. Čast mi je torej, pozvati gg. delegate, ki predstavljajo vlado nemškega cesarstva, da blagovolijo podpisati. Tedaj so se nemški pooblaščenec dvignili s svojih sedežev, pristopili k mali mizi sredi dvorane, na kateri je ležal izvod mirovne pogodbe, ter podpisali dokument drug za drugim. To se je izvršilo brez najmanjšega pripetljaja. Nato so podpisale pogodbo posamezne delegacije vseh aliiranih in asociiranih držav po vnaprej določenem redu. Podpisovanje je bilo končano ob 16. uri 45. minut. V tem trenutku so se začeli prvi streli salve iz topov; 101 strel je oznanil, da je mir sklenjen. Nato je povzel besedo zopet Clemenceau, ki je slovesno proglasil, da je mir med aliiranimi in asociiranimi državami sklenjen, ter zaključil sejo.

Dnevne novice.

Vidov dan. Gospod urednik! Vsi slovenski listi so mnogo pisali te dni o proslavi Vidovega dne, ki se je slavil letos še dne 28. junija. V nekaterih listih se je trdilo, da je bila bitka na Kosovem polju na Vidov dan dne 28. junija 1389, v drugih zopet, da je bila ta bitka na Vidov dan dne 15. junija 1389 „po starem srbskem ali 28. junija po novem,

katoliškem koledarju." K tem izvajanjem pripomnim sledeče: Bitka na Kosovem polju se je vršila na Vidov dan dne 15. junija 1389 (glej M. Pirc: Zgodovina Slovencev, Hrvatov in Srbov, stran 78). Takrat pa je bil v veljavi za katolike in pravoslavne le stari, julijanski koledar, kakor ga porabljajo sedaj še nekateri pravoslavni narodi n. pr. Rusi in Grki. Še le s 15. oktobrom 1582 vpeljal se je pri nekaterih katoliških narodih — pa še ne pri vseh — novi, gregorijanski koledar, ki ga imamo še sedaj in katerega so tudi bratje Srbi letos sprejeli s tem, da so dne 14. januarja po starem koledarju preskočili 13 dni, za kolikor so bili za nami dosedaj zaostali, ter namesto 15. šteli takoj 28. januarja. Samoobsebi umevno so se tudi imendnevi istotako za trinajst dni premaknili, tako da so letos tudi Srbi imeli Vidov dan pravzaprav že dne 15. junija, kakor katoliki, torej ravnotako, kakor leta 1389. Da pa so letos Srbi slavili Vidov dan še vedno po starem koledarju, torej dne 28. junija po našem časostetju, je vzrok pač težkoča s preureditvijo koledarja. Prepričan pa sem, da bodo prihodnja leta slavili ta dan s katoliki vred dne 15. junija, kakor je pravilno. Da je bil letos in sploh v tem in bo v prihodnjem stoletju — od 1. marca 1900 do 28. svečana 2100 — 15. junij starega koledarja isti dan, kakor 28. junij novega koledarja, je res; ni pa res, kakor gori povedano, da je tudi že leta 1389. tako bilo. Od 15. oktobra 1582 do 28. svečana 1700. bili so pravoslavni za nami le 10 dni, v osemnajstem stoletju že za 11 dni, v devetnajstem pa za 12 dni. Od 1. marca 2100 do 28. svečana 2200. bodo pa narodi, ki bodo rabili še julijanski koledar, proti gregorijanskemu koledarju v časostetju zaostali za 14 dni itd. — če bo namreč julijanski koledar takrat sploh še kje v rabi in če bo tudi svet še stal in ne morda že zginil v nenasičnem žrelu požrešnih Italijanov — z njimi samimi vred! — J. C.

Osebnost. Dušan Jovanović, zastopnik saobračajskega ministrstva, dodeljen v Karlovcu, se je mučil danes v Mariboru.

„Marburger Zeitung“ na prodaj. „Kärntner Tagblatt“ z dne 29. junija poroča, da Kralik ponuja v zagrebških listih svoje podjetje z „Marburger Zeitung“ vred. Pogajanja so baje že precej daleč uspela.

Navdušena Jugoslovanka je brezdvomno ravnateljica meščanske šole v Reiserjevi ulici, gospodična Štupca. Ne samo to, da uči „Lepo našo domovino“ v nemščini peti učenke, marveč svoj čas ni podpisala majniške deklaracije, ker se je bala zameriti višjim oblastim, ki so bile tedaj seveda še avstrijske. Danes je lahko, imeti polna usta narodnega navdušenja. Tedaj pa, ko je vse naše narodno ženstvo s svojim impozantnim nastopom pred vsem svetom dokumentiralo svojo zahtevo po samostojni Jugoslaviji, se skriti za plot, je sramotno in izdajalsko. Za take ljudi pa ni prostora v našem javnem življenju.

Slovensko dijaško petje v Stolni cerkvi. V soboto so prvič peli učenci deške meščanske šole v Stolni cerkvi slovensko mašo in pa himno »Bože pravde«. Peli so tako navdušeno, da se je bilo čuditi. Vsa čast in priznanje ravnatelju Humeku in pevovodji.

Pod sekvestrom je lekarna, drogerija in hiša Karla Wolfa v Gosposki ulici. Sekvester je mag. farm. Ramor.

„Advokaturskanzlei“ se še vedno »blešči« na neki hiši na Tegetthoffovi cesti.

Čudno in značilno. Županstvo Bistrica pri Limbušu je dalo domovinsko pravico Scherbaumovemu nadmlinarju Milouniggu. Mi ne vemo, zakaj se mu je ravno zdaj zahotelo po domovinski pravici v slovenski občini. Menimo, da moramo biti ravno v sedajniš časih precej previdni pri izdajanju domovinske pravice.

Nesramen hujškač. Na južni železnici v Mariboru je uslužben neki adjunkt Robert Jelinek, ki zmerja svoje tovariše s »SHS-Verräter«. Temu možu se mora pomagati, da ne bo več v družbi takih »izdajalcev«.

Ruska tovarna za dušik dobro čisti. Nekateri zagrizene Nemčurje je že odslo-

vila, drugi pridejo kmalu na vrsto. Da bi le povsod tako postopali, kakor postopa gosp. Pogačnik.

Gostovanje ljubljanske drame v Ptuj. Dne 4. julija 1919 gostuje v Ptuj ljubljanska drama v enodejanski drami »Za hčer« (Funtek) in v svetovni študiji s petimi veselji: »Amnestija« (Heyermans). Opozorjamo na ta večer cenjeno občinstvo, ki bo imelo ta večer priliko po dolgih letih pozdraviti v svoji sredi najboljše moči ljubljanske drame. Upamo, da se vsak odzove temu vabilu, ter tako dokaže, da ve ceniti poštrevnost ljubljanskih igralcev. Ciril Metodov kres se preloži na soboto 5. julija. Žgal se bo v Rogoznici. Po kresu je sestanek pri Bračiču.

Podružnica SPD v Mariboru priredi v nedeljo 6. julija dva izleta na Pohorje. Prva partija odide že v soboto 5. julija ob 16. pop. z vlakom do Ruš od tam čez Klopni vrh, St. Lovrenška jezera na Smolnik. Druga partija odide v nedeljo ob 5. zjutraj z vlakom do Ruš potem čez Šumik, Klopni vrh na Smolnik, kjer se snide z prvo partijo. Na Smolniku je v nedeljo žegnanje!

Priporočamo trdko Albert Bobek ml., pohištveno in stavbeno mizarstvo ter zalogo krst, na Tržaški cesti št. 26.

Umrli so: Terezija Grün, Redtenbachska cesta 6; vojak Miloš Pajš in Jurij Ivan Pinter, rezervna bolnišnica št. 1; Ivana Gotlob, Cesarjeva cesta 18; Edmund Kolitscher, revident, javna bolnišnica.

Dežnik je nekdo zamenjal v četrtek v kavarni »Central«. Naj ga odda blagajničarki, kjer dobi svojega.

Izpred sodišča.

Iz porotne dvorane.

V pondeljek, dne 30. junija.

Dva nevarna vlomilca.

Henrik Schrey, rojen leta 1897 v Gradcu, brezposeln uradnik, o katerem pravi njegova domovinska občina Spodnja Polskava, da se je vedel do sedaj slabo in da bi ga morali oddati v prisilno delavnico, je bil obsojen meseca marca 1916 od izjemnega sodišča, ki je takrat sodilo namesto porote, na dve leti težke ječe radi tatvine in goljufije. Predno je odslužil to kazen, je bil izročen vojaški oblasti, da zadosti svoji vojaški dolžnosti.

Čeravno je bil Schrey že trikrat obsojen, se vendar ni poboljšal ampak je nadaljeval zločinsko pot, ki jo je nastopil s svojim 16. letom. Od srede decembra 1918 do srede januarja 1919 je stanoval pri svoji babici Marija Andlovec v Mariboru, kjer stanuje tudi Antonija Marko. Spal je v sobi na podstrešju in je imel ključ od hišnih vrat; tako je lahko odhajal in prihajal v hišo, kadar se mu je zljubilo. Vedel je, da se nahaja Antonija Marko v zaporu in je to priliko porabil, da ji je ukradel skoro vse, kar je imela v stanovanju. Odnesele ji je razen 2400 K gotovine, en par zlatih uhanov, zlat poročni prstan, perilo, obleko in posteljno perilo, tako da znaša skupna škoda, če se prišteje znesek v gotovini, 6283 K.

Henrik Schrey je priznal, da si je priredil neki ključ, ki ga je baje našel na podstrešju, za stanovanje Antonije Marko. Narisal si je natanko ključavnico njenega stanovanja in po tej sliki je ponaredil ključ. Priznal je tudi, da je s pomočjo tega ključa odprl stanovanje Antonije Marko in ji ukradel en par ženskih čevljev, katere pa ji je pred ovadbo vrnil. Trdovratno pa je tajil, da bi ukradel tudi ostale reči. Toda pri hišni preiskavi so našli v njegovi podstrešni sobici škatljico z lasmi in en škaf Antonije Marko, tudi ga je ena priča videla nekega dne ob poldvanajsti uri predpoldne iti v Markino stanovanje.

Zato mu porotniki niso verjeli in so z 10 glasovi izrekli krivdorek. Obsojen je bil nato na pet let težke ječe, poostrene s trdim ležiščem vsakega četrta leta.

(Dalje prih.)

Zadnje vesti.

(Posebna telefonska in brzojavna poročila „Mariborskemu delavcu“).

Dr. Baxa — praški župan.

Praga, 30. junija 1919. Bivši državni poslanec dr. Baxa je bil izvoljen za praškega župana.

Romunija se ne pogaja z Belo Kunom.

Saint Germain, 30. junija. Romunski novinski urad poroča, da se je romunski ministrski svet opetovano posvetoval o brzojavki Bele Kuna, v kateri ta pozivlje Romunijo, naj se umakne na demarkacijsko črto, in pa o enaki prošnji sveta četvorice. Sklenili so, da ne odgovore Beli Kunu, ker Romunija ne priznava boljševiške vlade. V svojem odgovoru antanti izjavlja romunska vlada, da čet ne more prej odpoklicati, dokler ni garancije za to, da se bo Ogrska držala pogodbe, ki jo bo sklenila vlada, ki uživa zaupanje dežele.

Socializacije ne bo.

Berolin, 30. junija. Načelstvo socialnodemokratske stranke je izdalo izjavo, naslovljeno na stranko, v kateri pravi h koncu: »Na gospodarskem grobišču, ki ga je ustvarila vojna, ne more socializem neposredno vscvesti. Socializirati se le more tam, kjer je za socializirati.«

Socialnodemokratska cenzura.

Berolin, 30. junija. »Deutsche Zeitung« je objavila poziv, v katerem pravi: »Z neumornim delom se bo nemški narod zopet opomogel, da si zopet osvoji ono mesto med narodi, ki mu gre. Potem maščevanje za sramoto 1. 1919.« Socialnodemokratska vlada je vsled tega stavka list prepovedala ...

Komunisti proti socialnim demokratom.

Dunaj, 30. junija 1919. Na državni konferenci delavskih svetov je govoril v imenu štajerskih socialnih demokratov, ki je izjavil, da na Štajerskem ni tal za komuniste. Komunisti so hoteli Resla in Schacherla aretirati ter ju prepeljati na Ogrsko. Na glavo Resla je bilo razpisanih 3000 mark. Boj komunistov ni naperjen proti meščanstvu, marveč proti socialnim demokratom.

Wilson amerikanskemu narodu.

Washington, 30. junija. (Reuter.) V poslanici, ki jo je predsednik Wilson neposredno po podpisu mirovne pogodbe poslal amerikanskemu narodu, pozivlja Wilson nujno, naj se sprejme klavzul. Mirovno pogodbo nazivlje veliko novo ureditev razmer, ki bo vse zadovoljila.

Ogrska.

Budimpešta, 30. junija 1919. V zmislu antantne note se je pričelo umikanje ogrskih čet ob 5. uri zjutraj.

Wilson odpotoval.

Brest, 30. junija 1919. Predsednik Wilson je včeraj na krovu parnika „George Washington“ odpotoval v Ameriko.

Mirovna pogodba za Nemško Avstrijo.

Dunaj, 30. junija 1919. Danes bo, kakor poročajo iz Saint Germaina, najvišji svet alirancev izročil delegatom prvo noto kot odgovor.

Amerikansko-francosko-angleška vojaška zveza.

Pariz, 29. junija 1919. Pred odhodom v Versailles sta predsednik Wilson in njegova soproga obiskala predsednika republike, Poincaréja in njegovo soprogo. Predsednik Poincaré se je Wilsonu predvsem za to zahvalil, da je še tisti dan, ko namerava zapustiti Evropo, podpisal pogodbo, ki zajamči Franciji pomoč združenih držav za slučaj napada; ki bi ga Francija ne izzvala, dočim je min. predsednik Lloyd George to pogodbo podpisal v imenu Velike Britanije.

Nemška socialna demokracija proti diktaturi proletariata.

Berolin, 29. junija 1919. V »Vorwärts« je izdalo predsedstvo socialnodemokratske stranke oklic proti diktaturi proletariata. Pučevska taktika neodvisnih in komunistov znači gospodstvo neorganiziranih nad organiziranimi in nesebičnih nad sebičnimi. To dovede po dalj nego štirih letih vojne do meščanske vojne v Nemčiji in nadalje do splošnega poloma narodov,

Nemška Avstrija in komunisti.

Dunaj, 29. junija 1919. Nevolja je zavladała, ker je državna konferenca delavskih svetov za svoje zborovanje rekvirirala nekdanjo zborovalnico državnega zbora. Danes so že povsod nabiti oklici komunistov, ki zahtevajo, naj se prilika državne konference v to izporabi, da se razglasi sovjetska diktatura v Nemški Avstriji. Na običajen način pozivljajo proletariati, naj v ponedeljek, 30. t. m. ob 6. uri zvečer napravi veliko demonstracijo pred magistratom, da se pozove državno konferenco, naj stori vse potrebno, da postane Nemška Avstrija sovjetska republika.

Dr. Levin aretiran.

Berolin, 29. junija. Iz Frankfurta poročajo: »Frankfurter Nachrichten« javljajo, da se je posrečilo, aretirati znanega monakovskega komunisto dr. Levina.

Trgovski gremij v Mariboru.**VABILO****49. redni občni zbor**

članov gremija

ki se vrši

v soboto 19. julija 1919 ob 18. uri v gostilni „Pri Gambrinu“, Schillerjeva ul. 29.

Vspored:

1. Čitanje zapisnikov zadnjih dveh občnih zborov.
2. Poročilo predsednika o delovanju.
3. Poročilo računskih pregledovalcev.
4. Sklepanje o proračunu za leto 1919.
5. Sklepanje o plačevanju in visokosti gremijalnih doklad, vpisnih, sprejemnih, oprostilnih in šolskih pristojbinah.

Volitve:

6. Volitev predsednika in podpredsednika gremija.
7. Volitev 7 članov in 2 namestnika v gremijalno predstvo.
8. Volitev 2 računskih pregledovalcev.
9. Volitev 4 poslancev na zborovanja svojcev gremija.
10. Volitev 4 članov in 2 namestnikov v razsodišče.
11. Volitev 5 članov za zborovanje zveze.
12. Volitev 2 članov v šolski odsek.
13. Predlogi članov po § 19 pravil.
14. Slučajnosti.

V slučaju, da ta za 18. uro sklicani občni zbor ne bi bil sklepčen, vrši se ob 19. uri istega dne drugi občni zbor, ki sklepa veljavno ne glede na število navzočih članov.

V Mariboru, dne 29. junija 1919.

Trgovski gremij v Mariboru.

Predsednik: Karl Wolf.

Tomažič Peter

sodar

Maribor, Mlinska ulica 11

se priporoča!

Brata Vošnjak

PTUJ

Trgovina z usnjem, čevlji in surovimi kožami.

Elegantni box calf in chevreaux čevlji. — Fini čevlji iz črne in rujave teletine. — Navadni čevlji iz rujave kravine, podplatni in podpetni cveki, drete, platno.

V zalogi »Tiskovne zadruge« v Mariboru je izišla brošura

„Jugoslovanska mučenika Zrinski in Frankopan“

Spisal Matija Pirc, profesor v Mariboru.

Brošura stane 1.— K, s poštnino 1'05 K. Dobi se v vseh knjigarnah. Šolskim vodstvom pri večjih naročilih 10% popusta.

Trgovina kolonijalnega blaga na debelo in drobno

Vladimir Pavlšek

Maribor, Grajska ul. 16

se priporoča!

J. Božič

Maribor, Tegetthoffova cesta 34

Modni atelje za gospe in gospode. Naročila po meri se solidno in točno izvrše. Vojaške uniforme se izgotovijo v najkrajšem času.

Zaloga vsakovrstnih oblek za moške in dečke, kakor tudi vojaške čepice ter epotele.

Raznašalci časopisov

Invalidi, dobe lep zaslužek. Zglase naj se v upravištvu „Mariborskega delavca“.

Povišanje obrestne mere.

Občinska hranilnica v Mariboru naznanja, da bo

s 1. oktobrom 1919

zvišala obrestno mero za vloge (polumesečno obrestovanje)

na 4%

za posojila pa

na 6%.

Maribor, dne 28. junija 1919.

Vladni komisar: **Dr. Fran Irgolič.**

(Za tremi ribniki)

Gostilna „Pri lovskem domu“

(Za tremi ribniki)

Krasen vrt, lepo kegljišče, izvrstna kuhinja, izborna vina!

Vsak dan: Sveže pivo, kislo mleko, sir s smetano, sveže sirovo maslo, kava!

Priporočam se izletnikom iz Maribora.

Jurij Crnič, gostilničar.